

UVOD V PRAVO

USTAVNO PRAVO 2

- **SPLOŠNE DOLOČBE USTAVE REPUBLIKE SLOVENIJE**
- Slovenije je demokratična republika (oblika političnega sistema, demokratična država in oblika vladavine republika.
- Pravna država (državne organi delujejo po pravu, ustava zagotavlja človekove pravice in svobosčine)
- Socialna država: zagotavlja državljanom in določenim skupinam določeno stopnjo materialne in socialne varnosti (zdravstveno zavarovanje, pokojnine, otrokove pravice...).
- **NAČELO LJUDSKE SUVERENOSTI:** (demokracija) oblast izhaja iz ljudstva (neposredno z volitvami).
- **NAČELO DELITVE OBLASTI:** zakonodajna, izvršilna, sodna
- **OZEMELJSKA ENOSTNOST IN NDELJIVOST DRŽAVE** (ozemeljsko enotna in nedeljiva (prepoved federalizacije)
- **LOKALNA SAMOUPRAVA:** ustanavljanje občin in pokrajin
- **DRŽAVNE MEJE:** določene v Temeljni ustavni listini (bivše republiške meje)

- **VARSTVO ČLOVEKOVIH PRAVIC:** zavezuje državo k varovanju človekovih pravic (še posebej Italijanske in madžarske narodne skupnosti, Slov. manjšine v tujini, izseljence, naravno bogastvo, kulturno dediščino in skladen civilizacijski in kulturni razvoj Slovenije).

- **DRŽAVLJANI IN TUJCI ;** državljanstvo je pravno razmerje med posameznikom in državo (določene pravice in obveznosti)
Tujec je vsak, ki državljani R Slovenije.

- **DRŽAVNI SIMBOLI :** grb, zastava in himna

- **URADNI JEZIK :** Slovenščina in Italijanščina oz. madžarščina na ozemljih kjer živijo nar. skupnosti

DRŽAVNI SIMBOLI

- **GRB Republike Slovenije:** ima obliko ščita, v sredini ščita je na modri podlagi lik Triglava v beli barvi, pod njim sta dve valoviti modri črti, ki ponazarjata morje in reke, nad njim pa so v obliki navzdol obrnjenega trikotnika razporejene tri zlate šesterokrake zvezde. Ščit je ob stranicah rdeče obrobljen.
- **ZASTAVA** je belo-modro-rdeča z grbom R Slovenije. Razmerje med širino in dolžino je 1:2. grb je v gornjem levem kotu z eno polovico v belem in drugo v modrem polju.
- **HIMNA** je 7. kitica Zdravljice, pesmi Franceta Prešerna, melodija zborovske izvedbe skladatelja Stanka PREMRLA.

DRŽAVNI PRAZNIKI

- 1. in 2. januar, novo leto
- 8. februar, Prešernov dan , slovenski kulturni praznik
- 27. april dan upora proti okupatorju
- 1. in 2. maj praznik dela
- 8. junij dan Primoža Trubarja
- 25. junij dan državnosti
- 17. avgust združitev prekmurskih Slovencev z matičnim narodom

- **15. september: vrnitev Primorske k matični domovini**
- **23. september :dan slovenskega športa**
- **25. oktober: dan suverenosti**
- **1. november: dan spomina na mrtve**
- **23. november: dan Rudolfa Maistra**
- **26. december: dan samostojnosti in enotnosti**

- **DRŽAVA IN VERSKE SKUPNOSTI:**

Laičnost države (država in verske skupnosti ločene, verske skupnosti so enakopravne)

- **NAČELA MEDNARODNEGA PRAVA IN MEDNARODNE POGODBE: vsi zakoni in ost. Prepisi morajo biti v skladu z ratificiranimi medn. Pogodbami in akti EU**

- **NAČELO USTAVNOSTI IN ZAKONITOSTI**
- **Vsi zakoni in drugi pravni akti morajo biti v skladu z ustavo**
- **Načelo zakonitosti: sprejemanje in izvajanja pravnih aktov mora biti v skladu z zakonom**
- **Razglasitev zakona (razglašča predsednik države)**
- **Objava zakonov (Ur. list)**
- **Vacatio legis.**
- **Prepoved povratne veljave (retroaktivnost)**

- **ČLOVEKOVE PRAVICE IN SVOBOŠČINE**
- **So tiste pravice urejene z ustavo**
- **Uresničujejo se neposredno na podlagi ustave**
- **Se ne smejo odvzeti**
- **Omejen so samo s pravicami drugih**

- **TEMELJNE PRAVICE IN SVOBOŠČINE**
- Celovito varujejo človekovo osebnost.
- Najpomembnejše so: enakost pred zakonom, dostojanstvo osebnosti, pravno varstvo, pravica do povračila škode.

- **NAČELO ENAKOSTI:** enake pravice in svoboščine ne glede na narodnost, raso, spol, jezik, vero, politično prepričanje in druge osebne lastnosti.

- **NAČELO ENAKOSTI:** enako varstvo pravic pred pravosodnimi organi, državnimi organi, org. lokalnih skupnosti
- Vsakemu obdolženemu kaznivega dejanja zagotovljene pravice: čas za obrambo, sojenje v navzočnosti, izvajanje dokazov v njegovo korist, priznati krivde, pričati zoper svoje bližnje
- **PRAVICA DO SODNEGA VARSTVA IN POVRAČILA ŠKODE** zagotavlja vsakomur pravico pritožbo zoper odločbe sodišč, upravnih organov in organov lokalnih skupnosti.
- Vsakdo ima pravico do povračila škode zaradi nezakonitega dela državnega organa, organa lokalne skupnosti.

- **DOSTOJANSTVO OSEBNOSTI: spoštovanje človekovega dostojanstva je predpostavka uresnič. Vseh drugih človekovih pravic.**
- **Še posebej v kazenskih , policijskih postopkih, ni dovoljeni osebe poniževati, žaliti, grdo ravnati, norčevati z njo..**

- **OSEBNOSTNE PRAVICE IN SVOBOŠČINE**
varujejo človekovo telesno in duševno celovitost, dostojanstvo zasebnost
- **NEDOTAKLJIVOST ČLOVEKOVEGA ŽIVLJENJA** V Sloveniji ni smrtne kazni
- **PREPOVED MUČENJA** (povzročanje telesnih ali duševnih bolečin)

- **OSEBNA SVOBODA** Svobode ni mogoče vzeti nikomur, lahko se začasno omeji (pripor, zapor).
- **SVOBODA GIBANJA** : vsakdo ima pravico, da se svobodno giblje. Pravica se lahko omeji samo z zakonom
- **IZROČITEV**: državljan R Slovenije ni dovoljeno izročiti drugi državi razen če obveznost izhaja iz mednarodne pogodbe.

- **PRAVICE V KAZENSKEM POSTOPKU**
- **NAČELO ZAKONITOSTI V KAZENSKEM POSTOPKU**; določenost v zakonu, kazen določena še preden je bilo dejanje storjeno, prepoved retroaktivne veljave.
- **DOMNEVA NEDOLŽNOSTI** : vsakdo velja za nedolžnega dokler mu s pravnomočno sodbo ni dokazana krivda

- **PRAVNO JAMSTVO V KAZENSKEM POSTOPKU** (Čas za obrambo, sojenje v navzočnosti, izvajanje dokazov v svojo korist, ni dolžen pričati zoper svojce ali priznati krivde.
- **JAVNOST SOJENJA** : sojenje je javno (izključi se v postopkih zoper mladoletnike, tajnosti, morale)

- **PREPOVED SOJENJA V ISTI ZADEVI:** ne sme se soditi v isti zadevi, če je bil prvič oproščen krivde.
- **PRAVICA DO REHABILITACIJE :** kdor je bil po krivem obsojen ima pravico do rehabilitacije in povrnitve škode.

HVALA ZA POZORNOST